

LES BIBLIOTEQUES ESPECIALITZADES DE LA GENERALITAT DE CATALUNYA

Elvira Bosch Jorba. Cap de l'Àrea de Recerca, Producció Documental i Biblioteca. Direcció d'Estudis Parlamentaris. Parlament de Catalunya. Parc de la Ciutadella. 08003, Barcelona. Tel. 933 046 500. Ext.: 3172 – Fax 933 046 549. ebosch@parlament.cat - <www.parlament.cat>

Elena Heidepriem Olazábal. Responsable del Centre de Documentació de la Direcció General de Política Lingüística. Departament de Cultura. Generalitat de Catalunya. C. del Portal de Santa Madrona, 6-8. 08001, Barcelona. Tel. 93 552 79 95. ehaidepriem@gencat.cat - <www.gencat.cat/llengua/documentacio>

Resum:

Les Biblioteques Especialitzades de la Generalitat (BEG) són un conjunt de centres especialitzats que depenen de la Generalitat de Catalunya i dels seus ens. De les 125 que consten al directori¹, 63 participen al catàleg col·lectiu iniciat l'any 1998, el primer i el més sòlid element d'unió entre els diferents centres que componen les BEG. En els darrers anys s'han ampliat i diversificat els projectes de col·laboració entre les BEG més enllà del catàleg, gràcies a l'impuls dels tècnics i les diferents comissions gestores. Es constaten els beneficis del treball cooperatiu i s'insta a l'administració pública a ampliar el suport institucional i organitzatiu que reben les BEG per seguir oferint un servei de qualitat i acomplir amb èxit els nous reptes de futur.

Resumen:

Las Bibliotecas Especializadas de la Generalitat (BEG) son un conjunto de centros especializados que dependen de la Generalitat de Cataluña y de sus entidades. De las 125 que constan en el directorio, 63 participan del catálogo colectivo iniciado el año 1998, siendo éste el primer y más sólido elemento de unión entre los diferentes centros que componen las BEG. Durante los últimos años se han ampliado y diversificado los proyectos de colaboración entre las BEG más allá del catálogo, gracias al impulso de los técnicos y de las diferentes comisiones gestoras. Se constatan los beneficios del trabajo cooperativo y se insta a la administración pública a ampliar el soporte institucional y organizativo que reciben las BEG para seguir ofreciendo un servicio de calidad y cumplir con éxito los nuevos retos de futuro.

Paraules clau: biblioteques especialitzades – Generalitat de Catalunya – difusió – coneixement especialitzat – treball cooperatiu

Palabras clave: bibliotecas especializadas – Generalidad de Cataluña - difusión – conocimiento especializado – trabajo corporativo

¹ <http://cercadorbiblioteques.cultura.gencat.cat/start.do?set-locale=ca_ES>

1. Què són les BEG?

Les Biblioteques Especialitzades de la Generalitat de Catalunya (a partir d'ara, BEG) formen part del Sistema Bibliotecari de Catalunya, al qual també estan integrades la Biblioteca Nacional de Catalunya, el Sistema de Lectura Pública de Catalunya, les biblioteques universitàries i les de centres d'ensenyament no universitari². Aquests centres duen a terme la tasca de seleccionar, organitzar, conservar, custodiar, proporcionar, produir i difondre informació especialitzada adreçada a la Generalitat i al seu sistema institucional per a la presa de decisions, a l'Administració i als seus tècnics, i també a la ciutadania, facilitant el consum d'informació i que aquesta reverteixi en coneixement. Moltes biblioteques especialitzades³ van començar a donar servei l'any 1980, com és el cas de les biblioteques departamentals. Hi ha BEG a tot el territori, tot i que la major part estan concentrades a Barcelona.

L'Acord de Govern de 9 de juny de **1998** sobre la implantació d'un sistema interdepartamental per a la gestió de les Biblioteques de la Generalitat de Catalunya⁴, va definir el sistema de gestió bibliotecària per a les biblioteques especialitzades de la Generalitat. En aquell moment es va contemplar la creació d'una única base de dades i l'adquisició d'un programari de gestió bibliotecària per a les BEG existents en aquell moment (28). És a partir de la publicació d'aquest Acord de Govern que el conjunt de biblioteques incloses en el projecte van passar a denominar-se BEG (Biblioteques Especialitzades de la Generalitat).

Posteriorment l'[Acord de Govern de 20 de juliol de 2004 per a la millora i modernització del Sistema Bibliotecari de Catalunya en el període 2004-2007](#), contempla, entre altres objectius, la necessitat de fomentar l'agrupació de les Biblioteques de la Generalitat en xarxes i afavorir-ne el treball cooperatiu, enfortir els instruments bibliotecaris col·lectius existents i crear-ne de nous.

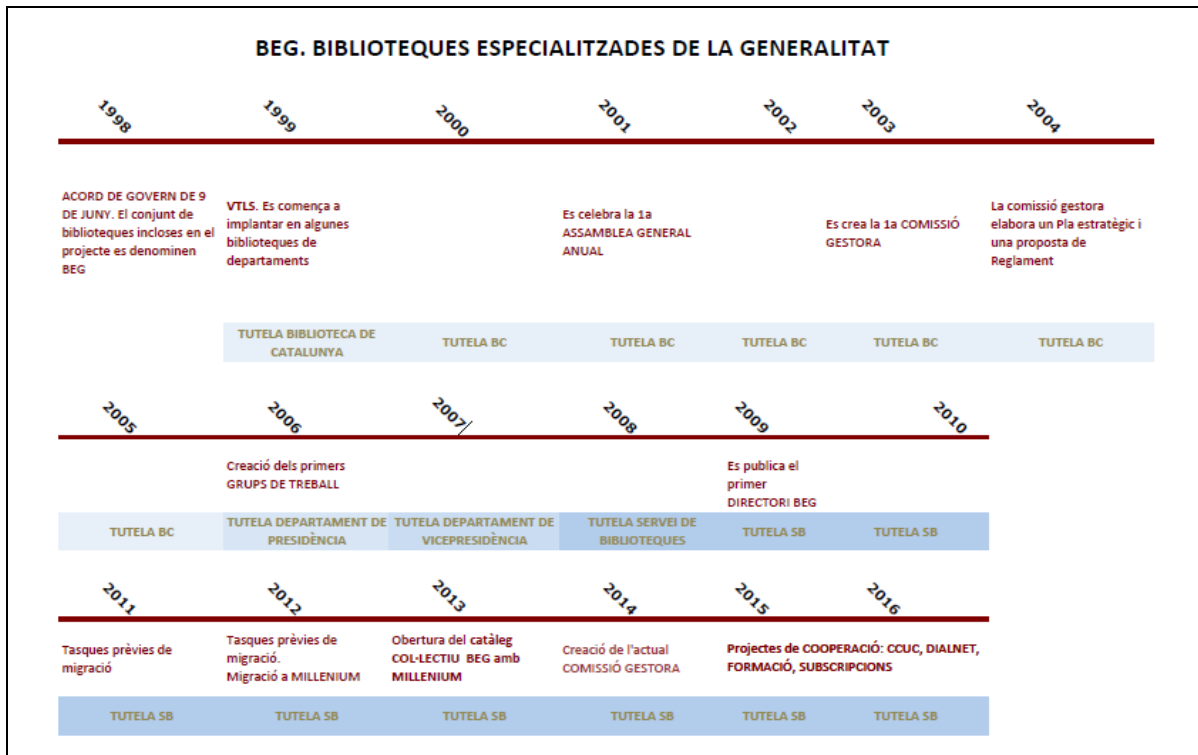
Les BEG estan finançades totalment o parcial amb fons públics de la Generalitat de Catalunya. Són centres amb fons documentals especialitzats en cadascuna de les àrees de coneixement cobertes per l'administració pública, amb diferències quant a fons, temàtica, dimensió, personal, usuaris i titularitat.

Des dels inicis fins a l'actualitat, la tutela de les BEG ha anat canviant i passant per diferents etapes. Així, fins al 2005 van estar sota la tutela (suport tècnic) de la Biblioteca de Catalunya. Posteriorment, dels Departaments de la Presidència i Vicepresidència de la Generalitat i, des del 2008, es troben sota la tutela del Servei de Biblioteques del Departament de Cultura.

² [Llei 4/1993](#), de 18 de març, del Sistema Bibliotecari de Catalunya.

³ http://cercadorbiblioteques.cultura.gencat.cat/start.do?set-locale=ca_ES

⁴ No està disponible en línia

Gràfica 1: Trajectòria de les BEG

El principal vincle que uneix les BEG és la prestació de servei als diferents departaments, institucions i ens de la Generalitat de Catalunya, així com l'elevat grau d'especialització i la compartició d'un catàleg comú per part d'un gran nombre de biblioteques, encara que no de totes.

Les BEG compten amb un personal altament especialitzat i amb experiència en la gestió de la informació. Veiem doncs, que la seva especialització té un doble caràcter: d'una banda, és instrumental, amb domini de les tècniques de gestió documental i, de l'altra, la que correspon a la temàtica pròpia de l'àrea d'especialitat de cada departament, organisme o institució per al qual treballa. La majoria de les BEG elaboren dossiers i productes específics sobre el seu àmbit d'especialitat i ofereixen un acurat servei d'atenció de consultes especialitzades. També disposen d'una alta cultura assembleària, amb consciència de grup, de necessitat de compartició i de servei públic, i compten amb bons canals de comunicació interns, formals i informals, i un suport tècnic altament especialitzat.

2. Organització interna

El funcionament diari de les BEG és autònom entre biblioteques, però disposen d'organismes col·legiats d'organització interbibliotecària.

Compten amb el suport tècnic dels Serveis Digitals del Servei de Biblioteques del Departament de Cultura. Aquest és responsable, fonamentalment, del manteniment i l'actualització del catàleg col·lectiu, el programari de gestió documental, la difusió i vetlla per la correcta aplicació de les normatives catalogràfiques vigents i altres qüestions tècniques, com també la formació continuada dels professionals de les biblioteques.

Disposen d'una Comissió gestora, la missió fonamental de la qual és potenciar la cooperació entre les biblioteques especialitzades de Catalunya vinculades a la Generalitat, facilitant la coordinació i l'elaboració d'estratègies i projectes col·laboratius amb la finalitat d'optimitzar la difusió i l'intercanvi d'informació especialitzada. La Comissió gestora és un òrgan col·legiat, de participació rotatòria i voluntària. La primera comissió gestora es va formar l'any 2003. Des de llavors n'hi ha hagut 4. La darrera es va crear el setembre del 2014. Els seus objectius principals són els següents:

- Facilitar la gestió integrada de recursos d'informació i serveis mitjançant l'establiment de plans de cooperació i aliances estratègiques entre elles i altres institucions i organitzacions. Racionalitzar i optimitzar els recursos, promovent l'avaluació i contractació conjunta de productes i serveis.
- Planificar i implementar polítiques comunes, definir processos i fixar nivells de qualitat. Fomentar el treball col·laboratiu entre els tècnics i encarar conjuntament els nous reptes tecnològics.
- Garantir el tractament de la documentació disponible en aquestes biblioteques d'acord amb la normativa i els estàndards de qualitat definits pels centres de normalització catalans i internacionals.
- Garantir la preservació, la conservació i la difusió de les publicacions editades pels departaments, institucions i ens de la Generalitat de Catalunya.
- Fomentar l'actualització constant de coneixements i tècniques de tractament documental entre el personal al servei de les diferents biblioteques i centres de documentació.

Les BEG compten també amb grups de treball, que centren l'atenció en qüestions concretes que afecten les tasques pròpies dels professionals que hi treballen. Els primers grups de treball daten de l'any 2006. Són grups que es creen en funció de necessitats concretes i la seva permanència al llarg del temps és variable. El grup més veterà i amb més permanència és el de catalogació, responsable de l'adaptació i difusió de les normes de tractament documental a les necessitats de les biblioteques especialitzades. Altres grups han treballat sobre indexació, e-informació, continguts web/intranet, difusió de la informació, préstec interbibliotecari o altres temes concrets.

3. Dependència orgànica

Entre les Biblioteques Especialitzades de la Generalitat trobem diferents tipus de dependència orgànica⁵. Les tipologies més freqüents són les tres següents:

a) Les que depenen directament de l'Administració de la Generalitat, entre les quals trobem fonamentalment:

- Biblioteques departamentals
- De Secretaries Generals
- De Direccions Generals

b) Les que pertanyen a institucions i ens de la Generalitat. En destaquen:

- Les d'entitats autònomes administratives
- Les d'entitats autònomes de caràcter comercial, industrial o financer
- Les d'entitats de dret públic sotmeses a l'ordenament jurídic privat
- Les d'entitats independents i/o estatutàries

c) Les que tenen participació econòmica de la Generalitat. És el cas de les que pertanyen a:

- Fundacions
- Consortis

4. Àmbits d'especialització

Les BEG cobreixen àmbits d'especialització amplis i diferents. Temàticament cobreixen grans àrees de coneixement, moltes de les quals corresponen als àmbits tractats per l'Administració pública catalana. Hi ha, doncs, molta diversitat entre els diferents centres pel que fa al nombre i a la tipologia de fons, de recursos humans i econòmics, i de serveis.

Agrupació de les BEG per grans blocs temàtics:

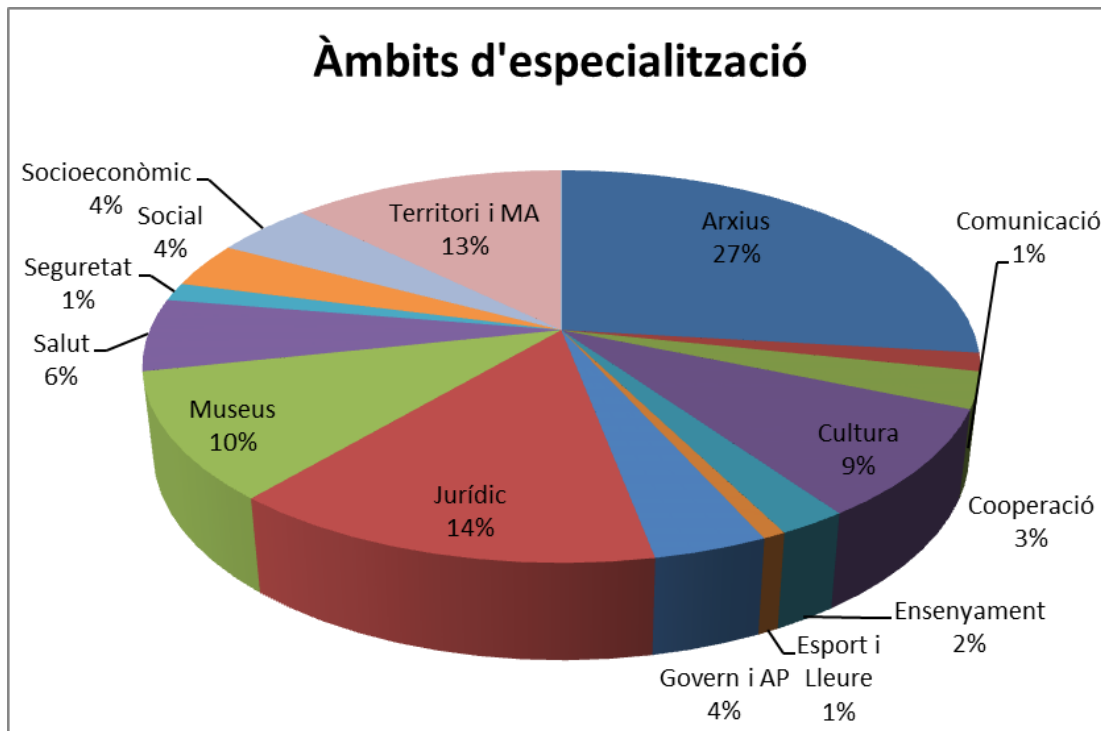
- Govern i administració pública
- Àmbit socioeconòmic: economia, empresa, ocupació i consum
- Ensenyament, universitats i recerca
- Salut, sanitat pública
- Àmbit jurídic (inclou justícia i tribunals)
- Territori i medi ambient (inclou també cartografia, agricultura, ramaderia, pesca i alimentació, habitatge i transport)

⁵

http://web.gencat.cat/ca/generalitat/organitzacio_institucional/estructura/

- Museus i arxius, nacionals i comarcals
- Cultura: àmbit dels més amplis, que inclou cinema, literatura, llengua catalana, història, patrimoni cultural, sector audiovisual, arts, música i altres cultures
- Esports i lleure. Turisme
- Àmbit social: dones, joventut, família, serveis socials
- Seguretat
- Comunicació
- Coopera

Gràfica 2: Àmbits d'especialització⁶

5. El catàleg col·lectiu

Com s'ha esmentat anteriorment, el primer element d'unió de les BEG, i el més sòlid, ha estat el catàleg. De fet, la creació del catàleg col·lectiu de les BEG (1998) amb l'adopció del programa de gestió bibliotecària *VTLS* (1999) i la posterior migració al programari *Millennium* (2012), han estat els passos que han dotat una part de les BEG d'un instrument comú, el catàleg, eina primera i fonamental, però no l'única respecte a una cooperació més general.

El catàleg comú s'ha anat millorant al llarg del temps, tant en un sentit quantitatiu com qualitatiu. Si en el primer van participar-hi 28 biblioteques (any 1999), ara hi participen 63. També s'ha evolucionat en l'àmbit informàtic, ja que periòdicament s'han anat

⁶ Aquesta gràfica està elaborada amb la informació obtinguda del [Directori de Biblioteques Especialitzades de la Generalitat](#) i del catàleg BEG, amb un total de 125 centres.

modernitzant i adoptant programaris cada cop més potents i eficients, que permeten un millor tractament de la informació i la creació de productes derivats de valor afegit.

Oferim a continuació algunes dades estadístiques facilitades pel Servei de Biblioteques que fan referència a les biblioteques que comparteixen el catàleg BEG.

Fons documental

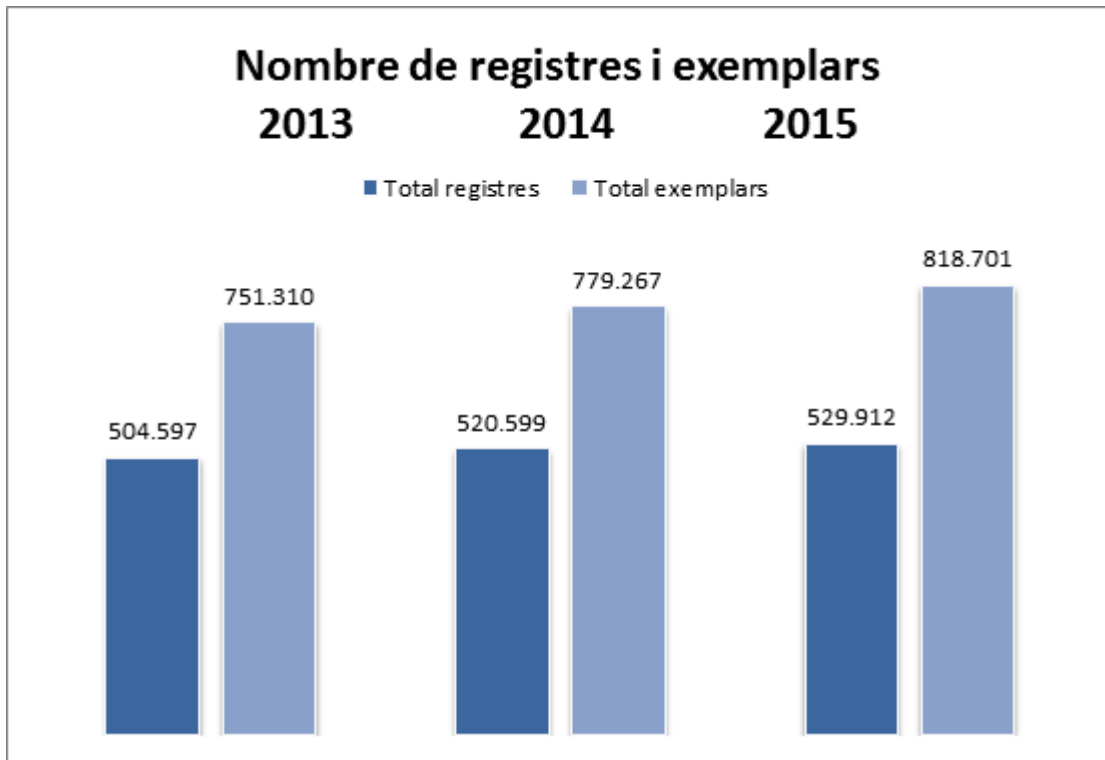
Entre els anys 2013 i 2015 el fons documental del conjunt de les BEG ha experimentat un creixement, tant pel que fa a registres bibliogràfics com a nombre d'exemplars.

ANY	REGISTRES BIBLIOGRÀFICS	EXEMPLARS
2013	504.597	751.310
2014	520.599	779.267
2015	529.912	818.701

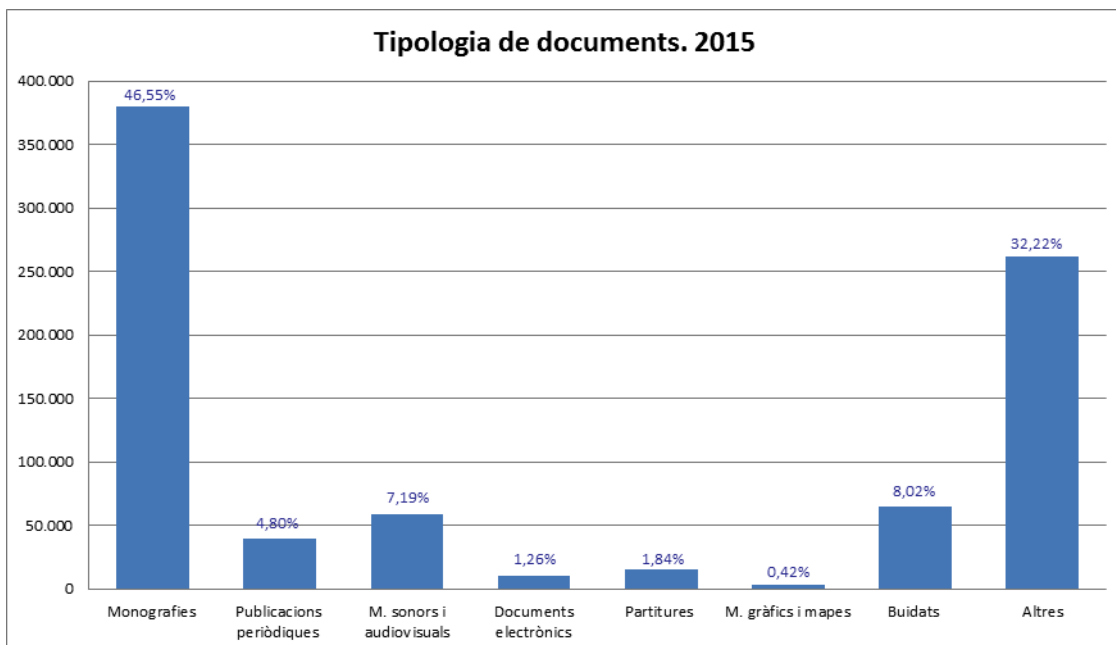
Taula 1: Fons documental.

Per tipologia de materials, la distribució percentual és la següent:

- Monografies = 46,55 %
- Publicacions periòdiques = 4,80 %
- Materials sonors i audiovisuals = 7,19 %
- Documents electrònics = 1,26 %
- Partitures = 1,83 %
- Mapes i materials gràfics = 0,42 %
- Buidats = 32,22 %
- Altres (fullets, fulletons, microformes, jocs, literatura grisa, etc.) = 32,22 %

Gràfica 3: Fons documental

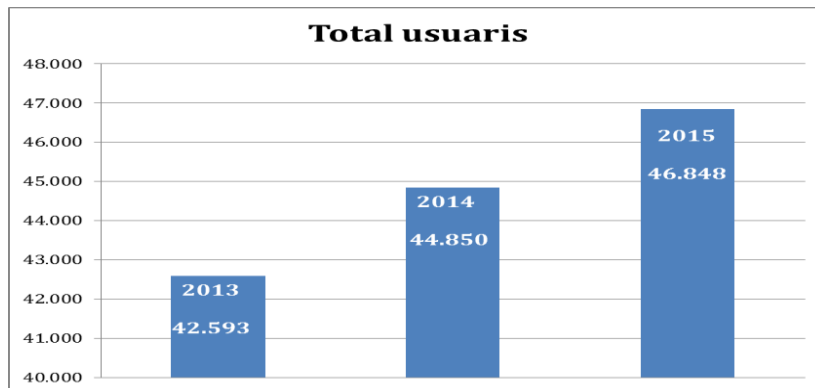

Gràfica 4: Tipologia de documents

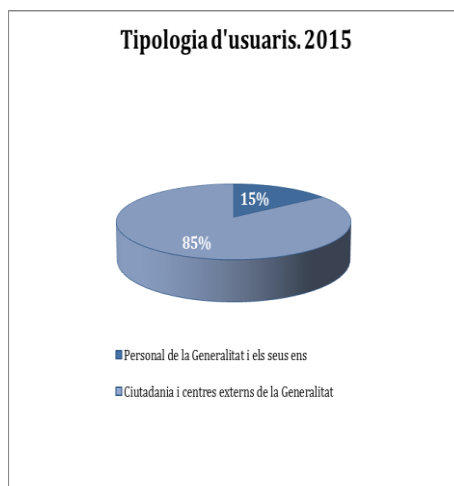
El nombre d'usuaris de les BEG també ha crescut any rere any. Aquest fet s'observa a al gràfica següent (dades d'evolució del 2103 al 2015) període en què es va produir un augment del 9 % (de 42.593 a 46.848). Del total d'usuaris, el personal de la Generalitat

i els seus ens representa un 15 % aproximadament i el personal de centres externs de la Generalitat i la ciutadania, un 85 % aproximadament.

Aquestes xifres fan referència a les BEG que comparteixen catàleg, és a dir, 63 centres, i no a les biblioteques especialitzades de la Generalitat en conjunt (125). D'altra banda, L'IDESCAT⁷ recull i difon les dades de Biblioteques especialitzades, sense diferenciar les que són d'àmbit públic o privat.

Gràfica 5: Usuaris

Gràfica 6: Tipologia d'usuari

6. Actuacions conjuntes. Tipus de cooperació i beneficis del treball en comú

La cooperació sempre ha estat present a les biblioteques catalanes i les BEG no en són una excepció. Durant molts anys, però, aquesta s'ha produït de forma individualitzada entre dues o més biblioteques, per la coneixença entre els professionals que hi treballaven i/o les temàtiques tractades. Així, durant alguns anys

⁷ www.idescat.cat/pub/?id=bib

hi ha hagut més una convivència que una cooperació, fruit d'una política de servei restringit i intern, i és en els darrers anys quan s'ha produït una major obertura i cooperació. Un altre factor determinant ha estat la successió de diferents «tutors» institucionals, que han assumit més la tutela que no pas l'impuls i la coordinació.

Com hem assenyalat, aquesta realitat s'ha compensat amb el treball i la visió de futur dels tècnics, però ara és el moment d'anar més enllà i potenciar la coordinació i cooperació entre les diferents biblioteques de forma organitzada i amb participació de totes les BEG. Alguns dels reptes que tenim són:

- Avaluació i adquisició conjunta de programaris, recursos i serveis electrònics
- Racionalització dels recursos i equipaments
- Discussió i adopció de directrius, acords tècnics i normes comuns
- Preservació i difusió de les publicacions de la Generalitat, amb especial cura de les publicacions dels Departaments i institucions respectius, i de les publicacions electròniques
- Polítiques de conservació del fons
- Projectes de digitalització
- Repositori per allotjar i difondre els documents electrònics
- Estadístiques: adopció de criteris i estàndards comuns, anàlisi i difusió de les dades
- Planificació estratègica, gestió de projectes i treball per objectius

S'ha de destacar, però, que des de fa uns anys i amb la finalitat d'optimitzar recursos econòmics, materials i humans, les BEG ja porten a terme actuacions conjuntes en diferents àmbits, que reverteixen en un major benefici per als usuaris i professionals. Les més destacades són les següents:

- Avaluació, proposta i adquisicions conjuntes de bases de dades. Certes bases de dades, sobretot dins l'àmbit jurídic, són utilitzades per diferents departaments i ens de la Generalitat en les tasques ordinàries. Mitjançant la Comissió central de subministraments i la Comissió gestora de les BEG, s'adquireixen bases de dades per a totes les biblioteques interessades en condicions més avantatjoses.
- Formació interna. Les necessitats formatives del personal al servei de les BEG són força similars, sobretot en l'àmbit de gestió de la informació. Per aquesta raó, i comptant amb el suport del Servei de Suport Digital del Servei de Biblioteques del Departament de Cultura, s'organitzen cursos de formació especialitzada per als professionals de la documentació de les biblioteques BEG. Alguns dels cursos organitzats són, p. ex.: catalogació en nous formats, especificacions de pautes de catalogació, indexació, maneig de nous programaris, etc. També s'organitzen cursos d'altres àrees com propietat intel·lectual, màrqueting, planificació estratègica i altres aspectes relacionats amb la gestió i la difusió.

- Organització de jornades i grups de treball. Periòdicament es fan assemblees en què es debaten els principals problemes i actuacions que afecten a les BEG de forma col·lectiva o individual.

7. Experiències de col·laboració amb altres organismes

7.1. Catàleg Col·lectiu de les Universitats Catalanes

Actualment, de les 125 biblioteques que consten al Directori BEG, 63 participen al catàleg BEG, 22 al CCUC i 14 a tots dos. També hi ha 61 centres que no participen ni al catàleg BEG ni al CCUC, com és el cas de les biblioteques judicials⁸ i de les biblioteques auxiliars dels arxius, entre d'altres.

L'actual Comissió gestora ha treballat al llarg del 2015 amb el Servei de Biblioteques i amb les BEG per facilitar la integració de les Biblioteques interessades al CCUC. Fruit d'aquests mesos de treball, està previst que al llarg del 2016 s'hi integrin 4 nous centres, i 8 més s'hi han mostrat interessats.

7.2. Altres projectes d'àmbit català

Algunes BEG també participen en diferents projectes cooperatius d'àmbit català, com la Memòria Digital de Catalunya, ARCA, RACO, RECERCAT o CANTIC. La progressiva contribució de les BEG en aquests projectes reverteix en benefici mutu.

7.3. DIALNET

Una altra línia de treball de la Comissió gestora en la qual s'està avançant és la col·laboració amb DIALNET, atès que moltes biblioteques han mostrat interès en participar-hi incorporant continguts de les revistes que reben i, en especial, de les publicacions dels Departaments i ens respectius de la Generalitat.

7.4. Cooperació de les BEG en els àmbits d'especialització respectius

A banda de cooperar amb altres catàlegs col·lectius, força biblioteques BEG cooperen també en xarxa amb altres centres dels seus àmbits d'especialitat aliens a la Generalitat, ampliant així el potencial informatiu i de coneixement del conjunt de les BEG. En citem alguns exemples per àmbits:

- Àmbit jurídic i judicial

La [Xarxa de Biblioteques Judicials de Catalunya](#), depenent de la DGMAJ (Direcció General de Modernització de l'Administració de Justícia) del Departament de Justícia, forma part al seu torn de la [Red de Bibliotecas Judiciales](#) de l'Estat espanyol, patrocinada pel CENDOJ ([Centro de Documentación Judicial](#)) del

⁸ La Xarxa de Biblioteques Judicials té catàleg col·lectiu propi.

Consejo General del Poder Judicial. Ofereix a les biblioteques judicials accés a diverses bases de dades i revistes jurídiques en línia, una dotació anual per actualització bibliogràfica i algunes activitats de trobada o formació dels bibliotecaris judicials de l'Estat.

- Àmbit de medi ambient i espais naturals protegits

La [Xarxa de Centres de Documentació dels Espais Naturals Protegits de Catalunya](#) la formen més d'una vintena de centres de documentació dels espais naturals protegits de Catalunya que tenen per objectiu donar suport a la gestió, recerca i investigació, i la difusió dels espais. L'inici de les activitats conjuntes de formació, col·laboració i coordinació data del 1994.

[Red de Centros de Información y Documentación Ambiental](#) (RECIDA).

És una xarxa de més de 100 biblioteques i centres de documentació ambiental i espais naturals protegits de 15 comunitats autònomes de l'Estat espanyol. Té com a missió afavorir la col·laboració i l'experiència de projectes, compartir recursos que optimitzin les inversions i formar experts en gestió de la informació i documentació ambiental.

- Àmbit parlamentari

[RedParlamenta](#) és una xarxa de cooperació dels serveis documentals dels parlaments autonòmics de l'Estat espanyol, creada l'any 2012 mitjançant conveni. En formen part els professionals de la informació que treballen a les biblioteques i els centres de documentació dels 17 parlaments autonòmics.

- Àmbit de la salut

[Red de Bibliotecas Virtuales de SALUD](#) (REBISALUD). Creada per acord dels responsables de les biblioteques virtuals de les comunitats autònomes l'any 2013, té com a missió potenciar la cooperació entre les biblioteques virtuals espanyoles de salut, mitjançant la coordinació i elaboració d'estratègies i projectes de col·laboració conjunts, amb l'objectiu d'optimitzar la difusió i l'intercanvi de la informació en l'àmbit de la salut.

- Àmbit museístic

[Xarxa de Museus d'Art de Catalunya](#). Creada l'octubre del 2014 mitjançant conveni, neix amb l'objectiu de desenvolupar serveis, projectes i activitats conjunts, per aconseguir entre tots els museus que la formen una major projecció social, turística i científica.

- Àmbit de la sociolingüística i la política lingüística

El Conveni de cooperació signat el desembre de 2014 entre el [Centre de Documentació de la Direcció General de Política Lingüística](#) i [HABELiburutegia](#) (Biblioteca de l'organisme de reuskaldunització i alfabetització d'adults del Govern Basc) formalitza la cooperació existent entre aquests dos centres des dels anys 90 i neix amb l'objectiu d'augmentar els serveis que cada centre presta als seus

ciutadans, optimitzar els recursos i millorar els processos tècnics per al tractament de la documentació especialitzada en temes relacionats amb les llengües mitjanes i minoritàries d'arreu.

- Àmbit de dones i gènere

[Xarxa de Centres de Documentació i Biblioteques de Dones de l'Estat espanyol](#). Constituïda l'any 1995, té com a missió recopilar, conservar i difondre tota la informació i documentació generada per i sobre les dones, incloent-hi les obres de creació, els documents referents a les polítiques d'igualtat entre dones i homes i els generats per la investigació, el moviment feminista i els grups de dones de l'Estat. Actualment la formen uns 40 centres d'arreu de l'Estat, amb participació majoritària de Catalunya.

- Àmbit de la cultura popular, l'associacionisme i l'acció cultural

El [Centre de Documentació de la Direcció General de Cultura Popular](#), Associacionisme i Acció Cultural col·labora en projectes de cerca i custòdia de llibres i altres fons bibliogràfics de biblioteques espanyoles, públiques o privades, que per la seva antiguitat, singularitat o riquesa formen part del Patrimoni Històric Espanyol.

7.5. Situació a altres CCAA

A diferència de la llei catalana, altres lleis autonòmiques tenen més presents les biblioteques especialitzades, i en defineixen la naturalesa, funció i objectius, així com la coordinació amb altres centres i el suport institucional. És el cas d'Andalusia, Aragó, Castella-la Manxa, Galícia, Navarra i la Comunitat Valenciana, que tenen lleis de biblioteques aprovades més recentment que la catalana.

Destaquen les lleis d'[Andalusia](#)⁹ i la [Comunitat Valenciana](#)¹⁰, que descriuen amb força detall les Xarxes de biblioteques especialitzades respectives i que gaudeixen d'una bona consolidació.

8. Difusió

En aquests moments, la difusió més gran de les BEG es fa des de cadascuna de les biblioteques i dels elements que tenen en comú: el [catàleg](#) i el [directori](#). També s'accedeix a [informació bàsica](#) des de la pàgina de Biblioteques del Departament de Cultura, que manté el Servei de Biblioteques. A nivell intern existeix una difusió i compartició d'informació mitjançant la plataforma e-Catalunya.

⁹ Llei 16/2003 (Sistema Andaluz de Bibliotecas y Centros de Documentación).

¹⁰ Llei 4/2011 (Bibliotecas de la Comunidad Valenciana).

La difusió dels fons, serveis i productes de cada centre és irregular, ja que es fa en funció de l'espai destinat als webs institucionals dels quals depèn la Biblioteca i de la pròpia política i/o sensibilitat de cada institució.

Les BEG també fan difusió de les notícies, novetats i activitats que organitzen a les xarxes socials ([Facebook](#), [Twitter](#)), bé amb comptes propis, bé amb el compte genèric de les BEG i/o de les organitzacions a les quals pertanyen. També organitzen jornades i seminaris periòdics per compartir les seves experiències i reptes.

9. Propers objectius

El conjunt de les biblioteques especialitzades de la Generalitat funciona *de facto* com a xarxa pràcticament des dels seus inicis a finals del segle XX. Des de l'actual Comissió gestora s'ha treballat en la redacció d'un document que descriu les característiques, les problemàtiques i les necessitats de futur del conjunt de les BEG. Aquest document conclou amb la proposta de la seva constitució formal com a xarxa, per tal d'institucionalitzar-les, coordinar-les, donar-los recursos i potenciar-ne el funcionament. Els professionals dels centres que conformen les BEG creuen que cal dotar-les de la cobertura i el suport institucional que els permeti acomplir els objectius de difusió i intercanvi d'informació especialitzada, cooperació, racionalització de la despesa i qualitat del treball, en benefici de la institució a la qual estan adscrites, així com dels especialistes, estudiosos i de la ciutadania en general. La forma proposada és àmplia. Es contempla des de la signatura d'un conveni de col·laboració entre les diferents Biblioteques Especialitzades de la Generalitat, amb l'adhesió gradual d'altres biblioteques interessades, fins a la constitució formal mitjançant acord de govern, reglament, decret o llei, tal com s'ha fet a Andalusia i la Comunitat Valenciana, i, en certs aspectes, també a Astúries.

10. Annexos

10.1. Cronologia d'actuacions 1998-2015

L'Acord de Govern de 9 de juny de 1998 sobre la implantació d'un sistema interdepartamental per a la gestió de les Biblioteques de la Generalitat de Catalunya¹¹, va definir el sistema de gestió bibliotecària per a les biblioteques especialitzades de la Generalitat. Es contemplava la creació d'una única base de dades i l'adquisició d'un programari de gestió bibliotecària (VTLS) per a les BEG existents en aquell moment (28). És a partir de la publicació d'aquest Acord de Govern que el conjunt de biblioteques incloses al projecte van passar a denominar-se BEG (Biblioteques Especialitzades de la Generalitat).

L'any 1999 es va començar a implantar el programari VTLS en algunes biblioteques BEG. Les pioneres van ser les dels departaments de Governació, PTOP (actual TES), Presidència i Sanitat. La Biblioteca de Catalunya va dirigir

¹¹ No està en línia.

l'estratègia d'implementació del projecte, l'administració i el suport bibliotecari, la Direcció General de Serveis d'Informàtica va assumir la coordinació del projecte, continuada posteriorment pel Centre de Telecomunicacions i Tecnologia de la Informació de la Generalitat, i el Centre Informàtic de la Generalitat va ser-ne el responsable tècnic i executor.

Del 1999 al 2002 es van anar informatitzant per grups els diferents centres que en aquell moment formaven les BEG (28¹²), en funció del sistema informàtic de què partien (*SICAB*, *MAD* o *CATDOC*). A partir de l'any 2000 es va obrir a altres biblioteques la possibilitat d'incorporar-se al catàleg.

L'any 2001 es fa la primera assemblea general anual de les BEG.

A l'octubre del 2003 es va crear la primera Comissió gestora de les BEG.

Al juliol del 2004 es va aprovar l'Acord de Govern de 20 de juliol de 2004 per a la millora i modernització del Sistema Bibliotecari de Catalunya en el període 2004-2007, en què es preveia l'estructuració del Sistema Bibliotecari de Catalunya en xarxes de biblioteques¹³. Des de llavors el catàleg de les BEG es va considerar un embrió de xarxa, ja que complia amb els 3 elements definitoris d'una xarxa de biblioteques: disposar d'un catàleg col·lectiu, de personal tècnic de suport comú i d'un conjunt de processos i procediments definits per a la totalitat de les biblioteques que en formaven part.

Al setembre del 2004 la Comissió gestora va lliurar un Pla estratègic i una proposta de reglament de les BEG a la Biblioteca de Catalunya.

Al març del 2006 es van crear els primers grups de treball de les BEG per treballar temes d'interès comú: préstec, indexació, continguts web/intranet, publicacions periòdiques, formació/aprenentatge electrònic, realitat professional; qualitat i màrqueting i e-informació.

Al juliol del 2008 es va crear el Servei del Sistema Bibliotecari de Catalunya i la Secció de Cooperació Bibliotecària, secció que haurà de vetllar per la coordinació i el suport a les BEG (activa fins al 2011)

L'any 2009 es va publicar el primer directori de les BEG.

¹² Biblioteques de Cinema, Ensenyament, Presidència, PTOPI, Sanitat, Benestar Social, ANC, Central de Cultura, Esports, CHCC, CIIPAC, Arxius, Cultura Popular, Política Lingüística, Governació, Escola de Bombers, CEJFE, IEMED, Treball, CD Juvenil, Economia i Finances, Comerç i Turisme, EAPC, Agricultura, Escola Polícies, IC Dona, IC Salut.

¹³ Vegeu l'article de Josep Vives. «El Sistema Bibliotecari de Catalunya: una perspectiva en construcció». A: Ítem, núm. 48 (gener-juny 2008), p. 19. <www.raco.cat/index.php/Item/article/view/103183/224435>

A partir de l'any 2010 es va començar a plantejar la possibilitat/necessitat de substituir el sistema de gestió bibliotecària existent (*VTLS*) a les BEG pel nou adoptat pel Sistema de lectura pública (*Millennium*). El canvi comptaria amb el suport de la Biblioteca de Catalunya, el CTTI i els diferents departaments de la Generalitat.

Durant l'any 2011 i part del 2012 les BEG van estar preparant els seus catàlegs per a la migració al nou sistema de gestió bibliotecària (*Millennium*). Es van dur a terme tasques d'unificació de les pràctiques catalogràfiques dels diferents centres, de registres duplicats, revisió d'autoritats, tractament de codis de barres de registres d'exemplar i d'usuaris, unificació de polítiques de préstec, etc.

Durant el darrer trimestre del 2012, el personal tècnic de les BEG va rebre formació en *Millennium* i *MARC21* i es va procedir a la migració. A mitjan gener del 2013 es va obrir el catàleg i es va començar a catalogar directament amb *Millennium* i *MARC21*.

Al juny del 2014 es va crear l'actual Comissió BEG, els principals projectes de la qual s'han anat treballant durant l'any 2015 i han estat explicats als punts anteriors.

10.2. Normativa legal relacionada amb les BEG

Relació de la normativa legal que afecta les BEG de forma directa o indirecta:

[Llei 4/1993](#), de 18 de març, del Sistema Bibliotecari de Catalunya. Hi trobem referències a les biblioteques especialitzades al preàmbul i els articles 5 i 45¹⁴.

Acord de Govern sobre la implantació d'un sistema interdepartamental per a la gestió de les Biblioteques de la Generalitat de Catalunya. Aprovat a la sessió del Govern del dia 09.06.1998 [Aprovació de l'adquisició i migració dels diferents catàlegs a *VTLS*]¹⁵

[Acord de Govern](#), de 20 de juliol de 2004, per a la millora i modernització del Sistema Bibliotecari de Catalunya en el període 2004-07, aprovat pel Govern de la Generalitat de Catalunya el 20 de juliol del 2004, en què es parla de la necessitat de fomentar l'agrupació de les biblioteques de Catalunya en xarxes i afavorir-ne el treball cooperatiu, enfortir els instruments bibliotecaris col·lectius existents i crear-ne de nous i fomentar que les diferents biblioteques catalanes es dotin d'informació electrònica.

¹⁴ Preàmbul: fa referència a la riquesa dels fons i les funcions dels diferents tipus de biblioteques: nacional, universitàries, especialitzades i centres hemerogràfics.

Article 5: sobre la tipologia de biblioteques que configuren el Sistema Bibliotecari de Catalunya.

Article 45: sobre les funcions i característiques de les biblioteques especialitzades i la seva coordinació amb el Sistema Bibliotecari de Catalunya.

¹⁵ No està disponible en línia.

[Decret 136/2008](#), d'1 de juliol, de reestructuració del Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació. Vigent de l'11/07/2008 al 31/03/2011, al seu article 71.b) feia referència, entre d'altres, a la tasca del Servei del Sistema Bibliotecari de Catalunya d'impulsar projectes i programes de cooperació bibliotecària entre les biblioteques de Catalunya. Derogat pel Decret 304/2011, de 29 de març, de reestructuració del Departament de Cultura.

[Decret 304/2011](#), de 29 de març, de reestructuració del Departament de Cultura, que derogava l'anterior. Mitjançant aquest decret se suprimeix la Subdirecció General de Biblioteques i es crea el Servei de Biblioteques, que depèn de la Subdirecció General de Promoció Cultural i Biblioteques. A l'article 58, que regula la Secció de Cooperació Bibliotecària, es defineixen les tasques d'aquesta secció en relació amb les Biblioteques Especialitzades de la Generalitat¹⁶.

[Decret 89/2013](#), de 29 de gener, de reestructuració del Departament de Cultura. Mitjançant aquest decret es desvirtuen una mica les especificacions relacionades amb el desenvolupament del Sistema Bibliotecari de Catalunya, ja no es fa esment de les biblioteques especialitzades ni de la Secció de Cooperació Bibliotecària, la qual tenia una tasca específicament definida per a les BEG.

Pel que fa al possible desenvolupament de les característiques, les funcions i el personal de les biblioteques especialitzades, l'any 2011 es va preparar un esborrany de Decret, que no es va arribar a aprovar. Teòricament, afectava les biblioteques especialitzades de l'Administració de la Generalitat i de les entitats que en depenen. A l'esborrany s'especificava l'existència d'un Consell de Biblioteques Especialitzades de la Generalitat, la seva composició, les funcions i el règim orgànic. També s'esmentava l'existència d'un Ple i de grups de treball, així com d'una Comissió Departamental de coordinació de biblioteques, amb especificitat de composició i funcions.

Bibliografia i bibliografia web

Per a la redacció d'aquesta comunicació s'ha consultat la normativa esmentada i la documentació següent:

[«Les Biblioteques especialitzades de la Generalitat»](#). Ponència presentada a les 7es Jornades Catalanes de Documentació. 1999.

¹⁶ Corresponen a la Secció de Cooperació Bibliotecària les funcions següents:

- α) Donar suport tècnic a les biblioteques especialitzades de la Generalitat de Catalunya.
- β) Establir accions de suport a les biblioteques especialitzades de Catalunya.
- χ) Fomentar la cooperació entre les biblioteques especialitzades de Catalunya.

«Propostes per avançar en l'estructuració del Sistema Bibliotecari de Catalunya en el període 2004-07». (Doc. 04/35) (A0/relacions/SBCat0403.doc) (CT 18.05.04). CBUC, març del 2004.

«Accions per l'estructuració del Sistema Bibliotecari de Catalunya», document de treball pel període 2004-2007 per a la Comissió dels departaments de Cultura, Educació i Universitats, Recerca i Societat de la Informació, creada per l'Acord del Govern de la Generalitat de Catalunya del 20 de juliol del 2004. Octubre del 2004.

«Organització de la Xarxa de Biblioteques Especialitzades de la Generalitat dins del Sistema Bibliotecari de Catalunya», document de treball BC-CBUC-Coordinadora de les BEG. Barcelona, 11 d'abril del 2005.

Document Marc de la Xarxa de Biblioteques especialitzades de la Generalitat de Catalunya: abril de 2005. Aprovat per l'Assemblea General de les Biblioteques Especialitzades de la Generalitat, el 6 de maig de 2005.

Proposta de reglament de la Xarxa BEG, elaborada per la Comissió Gestora.

[Setembre 2005 es lliura a la directora de la Biblioteca de Catalunya i també al director del CBUC].

Pla estratègic de la Xarxa de Biblioteques Especialitzades de la Generalitat 2005-2008. [Setembre 2005 es lliura a la directora de la Biblioteca de Catalunya, i també al director del CBUC].

[Xarxa de les biblioteques especialitzades de la Generalitat](#). «Reglamentació, planificació estratègica i apostes de futur». Comunicació presentada a les 10es Jornades Catalanes d'Informació i Documentació. 2006.

CUENDE, Maite. «Les biblioteques especialitzades i els centres de documentació: situació en el Sistema Bibliotecari català i línies de futur». A: *Ítem*, núm. 48 (gener-juny 2008), p. 72-87. <www.raco.cat/index.php/Item/article/view/103191/224446>

VIVES, Josep. «El Sistema Bibliotecari de Catalunya: una perspectiva en construcció». A: *Ítem*, núm. 48 (gener-juny 2008), p. 19. <www.raco.cat/index.php/Item/article/view/103183/224435>

«En xarxa amb un pressupost zero: la Xarxa BEG». 11es Jornades Catalanes d'Informació i Documentació. 22 i 23 de maig del 2008. <www.cobdc.org/jornades/11JCD/actes11jcid/experiencies/pag_385.pdf> <www.cobdc.org/jornades/11JCD/actes11jcid/experiencies/Cuende.pdf>

14es JCID

Col·legi Oficial
de Bibliotecaris-
Documentalistes
de Catalunya

ORTEGA VAQUERO, Isabel. «La Red de Centros de Documentación y Bibliotecas Especializadas de Andalucía». A: *Boletín de la Asociación Andaluza de Bibliotecarios*, núm. 96-97 (juliol-desembre 2009), p. 37-48. <www.aab.es/publicaciones/boletín-aab/>

Código de Legislación Bibliotecaria Autónoma. Madrid: Boletín Oficial del Estado, 2015.

<www.boe.es/legislacion/codigos/codigo.php?id=134_Codigo_de_Legislacion_Bibliotecaria_Autonomica&modo=1>

Jornada de les Biblioteques especialitzades de la Generalitat. Maig 2015.

<http://justicia.gencat.cat/ca/ambits/formacio_recerca_documentacio/formacio/gestcon/comunitats_de_practica/administracio_justicia/biblioteques_judicials/jornada-biblioteques-especialitzades-generalitat-2015/>

Portal Gencat, <<http://biblioteques.gencat.cat/ca/beg>>

Directori de Biblioteques especialitzades de la Generalitat, <http://cercadorbiblioteques.cultura.gencat.cat/start.do?set-locale=ca_ES>

*Alguns d'aquests documents no estan disponibles en línia. Es poden demanar a qualsevol BEG.